

Ög 239. Vadstenagatan, Skenninge.

Pl. 88.

Litteratur: E. Wessén, Skänningebygdens runinskrifter, i Skänninge stads historia (1929), s. 17; Sven B.F. Jansson, rapport med avläsning av stenen till Riksantikvarien, ^{16/7} 1943, dnr 3201/43 (ATA), Ytterligare några nyfunna runinskrifter (i: Fornvännen 1943), s. 317; Arthur Nordéns redogörelse för konserveringsåtgärder sommaren 1946, dnr 4022/46 (ATA); Gillis Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet ^{18/12} 1946, dnr 5594/46 (ATA).

Äldre avbildningar: Foto av E. Wessén i a.a.; G. Olson, Foto 1946 (a.a.) (ATA).

Runristad kalkstenshäll med ena änden rundad, den andra plant avfasad, tydligen avsedd att ligga i markytan på samma sätt som de två hållarna Ög 273 och Ög 274 (se nedan), varvid man får tänka sig, att den plana änden legat an mot en rest sten, alldeles som de nyssnämnda bäge stenarna kantades av resta kalkstensflisor. I det lilla stenmuseet vid S:ta Ingrids kloster, vari hällen nu förvaras, har jag därför ansett mig berättigad att placera hällen i liggande ställning på marken och vid hällens plana ände rest det vackert ornerade men inskriftslösa blocket Ög 278. Detta är alltså ett blott musealt arrangemang: de bägge stenarna ha eljest intet med varandra att göra, runhällen Ög 239 har nämligen anträffades 1913 vid rivningen av ett hus i hörnet av Follinge- och Vadstenagatorna, där hällen låg inmurad i en bakugn, och stenen Ög 278 framkom vid klosterområdets utgrävning år 1937. Att bägge stenarna ställvis äro starkt förbrända är alltså inget bevis för en tidigare samhörighet.

Kalkstenen i Ög 239 har en gulröd anstrykning i tonen. Hällen, som förut var brusten i tre delar, har efter sammansättningen en längd av 1,25 m, och en **största bredd** nedtill av 0,66 m., upptill av 0,61 m.

Inskrift:¹³

kúnar : lakþi : stein : þena : eftir : kuþlug : kunu : si-a : koþa : auk : eftir ahsu : totur : sina : mu
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65
 koþa : guþ : hielbi · saflu · þira bekia ·
 70 75 80 85 90

»Gunnar lade denna sten efter Gudlög, sin goda hustru, och efter Åsa, sin (mycket?) goda dotter. Gud hjälpe bägge deras själar!»

Till läsningen: Stenytan är vittrad, och det beror ibland på ett subjektivt avgörande, om man vill anse att sk utgöres av punkt (Wessén, Brate efter 5, 10, 14) eller kolon (med läsningen ovan sammanfaller delvis Sven B. F. Janssons). En verklig vansklighet erbjuder partiet 64—65 ovan. Wessén avböjer att i de fragmentariskt kvarstående linjer, som närmast synas ange runorna **mu**, se annat än rester av stenens ornamentik, och med honom överensstämmer Sven B. F. Jansson. I opposition mot Wessén räknar emellertid Brate här med runor och tar detta **mu** för en ofullgängen skrivning för ordet *miok*, 'mycket'. Jag skulle för egen del ha lättare att ansluta mig till Wessén-Jansson, om jag kunde se, hur den förutsatta ornamentiken i denna ristningsdel skulle vara utformad. Då man icke kommer ifrån, att övre delen av ett **m** samt ett kort stycke av mellanpartiet av dess hst jämte ett praktiskt taget helt bevarat **u** låta urskilja sig, synes det mig icke oberättigat att här räkna med ett ristat **mu**, hur man nu sedan vill förklara detsamma. — Att Wessén läser 11—15 som **sten**, har Brate utförligt bemött, samtidigt som han återger partiet som **stein**. Denna senare läsning är även Janssons och min. — R. 81 läsa Wessén och Brate som **f**, Jansson som **i**. Avgörandet är vanskligt: t.h. om hst finnes otvetydigt ett par snett uppåtriktade skårar såsom bistavarna till ett **f** (de framträda tydligt på mitt foto), och runans ställning till den följande är också sådan, som man väntade av ett **f**. Emellertid: även om det synes övertygande säkert, att de nämnda skårorna verkligen äro ristade, har jag avstått från att ifylla dem på bilden; jag läser runan som **f**. — Wessén läser r. 27 som **n**, Brate som **þ**. Genom runan går den spricka, som klivit stenen, hst:s övre och nedre delar skymta svagt, och en bygel t.h. om denna synes ganska säker. Jag läser därför med Brate den döda hustruns namn som **kuþlug**.

¹³Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr]. och ö[övers]. utgå.

Plansch 88a. Ög 239. Vadstenagatan, Skenninge. Foto 1946 Nordén.
 [Jansson skriver 1947: Retuscherat. Duger.]

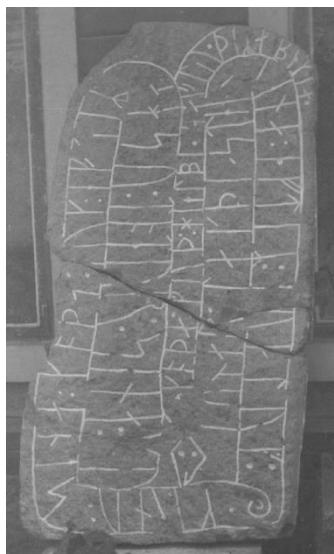

Fig. 172. Ög 239. Vadstenagatan,
 Skänninge. Foto 1913 E. Wessén.
 Brates samling, Runinskrifter 4 (ATA).

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med reservationer. Utgåvan är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter är du välkommen att meddela dessa till utgivaren på nedanstående e-postadress.

Utgivare: Jan Owe

Kontakt: runor@gamlebo.se

Senast ändrad 2020-05-16